

ಚಂದ್ರಚೂಡ ಶಿವಶಂಕರ ಪಾರ್ವತಿ

1. **Ref.:** Shri Purandara Dasara Sahitya Part – 1, Pooja Tatva, edited by Shri Betageri Krishna Sharma and Shri Bengeri Huchhu Rayaru. (given without highlights)
2. **Ref.:** Purandara Sahitya Darshana, Samputa 1, Jeevana Darshana edited by Prof. S.K. Ramachandra Rao. (given separately in yellow highlights)
3. **Note:** There are few differences in wordings in these above books. But the wordings followed by the singer matches with the book in Ref. 2 above. These wordings are given separately in yellow highlights.
4. **Ref.:** Dasara Padagalu – Purandara Dasara Keerthane, Samyukta Samputa, Edited by Shri Pavanje Gururao, Sriman Madhwa Siddantha Granthalaya, Udupi. The wordings here is almost similar to Ref. 2 above. These differences are not considered here.

ರಾಗ: ಶಂಕರಾಭರಣ

ತಾಳ: ಆದಿ

ಚಂದ್ರಚೂಡ ಶಿವಶಂಕರ ಪಾರ್ವತಿ ರಮಣಾ ನಿನಗೆ ನಮೋ ನಮೋ || ಪ ||
ಸುಂದರ ಮೃಗದರ ಪಿನಾಕ ಧರಹರ ಗಂಗಾಧರ ಗಜ ಚರ್ಮಾಂಬರಧರ || ಅಪ ||

ನಂದಿ ವಾಹನಾನಂದದಿಂದ ಮೂಜಗದಿ ಮೆರೆವನು ನೀನೆ
ಕಂದರ್ಪನ ಕ್ರೋಧದಿಂದ ಕಣ್ಣೆರದು ಕೊಂದ ಉಗ್ರನು ನೀನೆ
ಅಂದು ಅಮೃತ ಘಟದಿಂದುದಿಸಿದ ವಿಷ ತಂದು ಭುಂಜಿಸಿದವನು ನೀನೆ
ಬಂದು ಚಂದದಿ ಇಂದಿರೇಶ ಶ್ರೀ ರಾಮನ ಪ್ರೊಂದಿ ಪ್ರೊಗಳುವವ ನೀನೆ || ೧ ||

ಬಾಲ ಮೃಕಂಡನ ಕಾಲನು ಎಳೆವಾಗ ಪಾಲಿಸಿದಾತನು ನೀನೆ
ನೀಲಕಂಠ ಕಾಲಕೂಟ ವಿಷವ ಮೆದ್ದ ಶೂಲಪಾಣಿಯೂ ನೀನೆ
ವಾಲಯದಿ ಕಪಾಲವ ಪಿಡಿದು ಭಿಕ್ಷೆ ಕೇಳುವ ದಿಗಂಬರ ನೀನೆ
ಜಾಲ ಮಾಡುವ ಗೋಪಾಲನೆಂಬ ಪೆಣ್ಣಿಗೆ ಮರುಳಾದವ ನೀನೆ || ೨ ||

ಧರೆಗೆ ದಕ್ಷಿಣ ಕಾವೇರಿ ತೀರ ಕುಂಭಾ ಪುರವಾಸನು ನೀನೆ
ಕರದಲಿ ವೀಣೆಯ ನುಡಿಸುವ ನಮ್ಮ ಉರಗ ಭೂಷಣನು ನೀನೆ
ಕೊರಳಲಿ ಭಸ್ಮ ರುದ್ರಾಕ್ಷಿಯ ಧರಿಸಿದ ಪರಮ ವೈಷ್ಣವನು ನೀನೆ
ಗರುಡ ಗಮನ ಶ್ರೀ ಪುರಂದರ ವಿಠಲನ ಪ್ರಾಣ ಪ್ರಿಯನು ನೀನೆ || ೩ ||

ರಾಗ: ಧನ್ಯಾಸಿ ತಾಳ: ಆದಿ

ಚಂದ್ರಚೂಡ ಶಿವಶಂಕರ ಪಾರ್ವತಿ ರಮಣನೆ ನಿನಗೆ ನಮೋ ನಮೋ || ಪ ||
ಸುಂದರ ಮೃಗವರ ಪಿನಾಕ ಧನುಕರ ಗಂಗಾಶಿರ ಗಜ ಚರ್ಮಾಂಬರಧರ || ಅಪ ||

ನಂದಿ ವಾಹನಾನಂದದಿಂದ ಮೂರ್ಜಗದಿ ಮೆರೆವ ನೀನೆ
ಅಂದು ಅಮೃತ ಘಟದಿಂದುದಿಸಿದ ವಿಷ ತಂದು ಭುಜಿಸಿದವ ನೀನೆ
ಕಂದರ್ಪನ ಕ್ರೋಧದಿಂದ ಕಣ್ತೆರದು ಕೊಂದ ಉಗ್ರನು ನೀನೆ
ಇಂದಿರೇಶ ಶ್ರೀ ರಾಮನ ಪಾದವ ಚಂದದಿ ಪೋಗಳುವ ನೀನೆ || ೧ ||

ಬಾಲ ಮೃಕಂಡಜನ ಕಾಲನು ಎಳೆವಾಗ ಪಾಲಿಸಿದವ ನೀನೆ
ಕಾಲಕೂಟವನು ಪಾನ ಮಾಡಿದ ನೀಲಕಂಠನು ನೀನೆ
ವಾಲಯದಿ ಕಪಾಲವ ಪಿಡಿದು ಭಿಕ್ಷೆ ಬೇಡೋ ದಿಗಂಬರ ನೀನೆ
ಜಾಲ ಮಾಡಿದ ಗೋಪಾಲನೆಂಬ ಪೆಣ್ಣಿಗೆ ಮರುಳಾದವ ನೀನೆ || ೨ ||

ಧರೆಗೆ ದಕ್ಷಿಣ ಕಾವೇರಿ ತೀರ ಕುಂಭಪುರವಾಸನು ನೀನೆ
ಕೊರಳೊಳು ರುದ್ರಾಕ್ಷಿ ಭಸ್ಮವ ಧರಿಸಿದ ಪರಮ ವೈಷ್ಣವ ನೀನೆ
ಕರದಲಿ ವೀಣೆಯ ನುಡಿಸುವ ನಮ್ಮ ಉರಗ ಭೂಷಣನು ನೀನೆ
ಗರುಡ ಗಮನ ಶ್ರೀ ಪುರಂದರ ವಿಠಲಗೆ ಪ್ರಾಣ ಪ್ರಿಯನು ನೀನೆ || ೩ ||

ಕಠಿಣ ಪದಗಳ ಅರ್ಥ ಮತ್ತು ಟಿಪ್ಪಣಿಗಳು:

ಚಂದ್ರಚೂಡ = ಶಿವ, ತಲೆಯಲ್ಲಿ ಚಂದ್ರನುಳ್ಳವ (ಇಲ್ಲಿ ಶಾಪಗ್ರಸ್ತನಾದ ಚಂದ್ರನು ಮೊರೆಹೋಗಲು

ಶಿವನು ಅವನನ್ನು ಪುರಸ್ಕರಿಸಿದ)

ಪಿನಾಕ = ಶಿವನ ತ್ರಿಶೂಲ, ಶಿವನ ಧನುಸ್ಸು

ಮೃಗಧರ = ಚಿಗುರೆ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಉಳ್ಳವ. ವೇದವು ಮೃಗ ರೂಪವಾಗಿ ಶಿವನ

ಹಿಡಿಯೊಳಗಡಗಿದುದರಿಂದ ಅವನಿಗೆ ಮೃಗಧರನೆಂಬ ಹೆಸರುಂಟಾಯಿತು.

ಗಂಗಾಧರ = ಜಡೆಯಲ್ಲಿ ಗಂಗೆಯನ್ನು ಧರಿಸಿದವ. (ಸರಗ ಮಹಾರಾಜನ ಮರಿಮಗನಾದ

ಭಗೀರಥನು ತನ್ನ ಅಜ್ಜಂದಿರನ್ನು ಉದ್ಧಾರ ಮಾಡುವುದಕ್ಕಾಗಿ, ಗಂಗೆಯನ್ನು ಭೂಮಿಗೆ ತರಬೇಕೆಂದು

ತಪಸ್ಸು ಮಾಡಿದನು. ಗಂಗೆಯ ಪ್ರವಾಹ ವೇಗವನ್ನು ತಡೆಯಲು ಶಿವನನ್ನು ಒಲಿಸಿ ಅವನ

ಅಹಾಯದಿಂದ ಗಂಗೆಯನ್ನು ಭೂಮಿಗೆ ತಂದನು).

ಗಜ ಚರ್ಮಾಂಬರಧರ = ಗಜಾಸುರನು ಮಹಿಷಾಸುರನ ಮಗ. ಶಿವನಿಂದ ವರ ಪಡೆದು

ದೇವತೆಗಳನ್ನು ಪೀಡಿಸಲಾಗಿ ಶಿವನು ಇವನ ಚರ್ಮವನ್ನು ಹೊದ್ದುಕೊಂಡಿರುವುದರಿಂದ ಗಜ

ಚರ್ಮಾಂಬರಧರನೆಂಬ ಹೆಸರು ಪಡೆದನು.

ನಂದಿವಾಹನ = ಶಿವ. ನಂದಿ - ಶಿವನ ವಾಹನ. (ಶಿಲಾದ ಮುನಿಯ ಮಗನಾಗಿ ಅವತರಿಸಿದ; ಶಿವನ

ಸಲುವಾಗಿ ತಪಸ್ಸು ಮಾಡಿ ಅವನ ವಾಹನನಾದ).

ಕಂದರ್ಪನ ಉಗ್ರನು ನೀನೆ = ಶಿವ (ವಜ್ರಾನ್ಹ ಹಾಗು ವರಾಂಗಿಯರ ಮಗನಾದ ತಾರಕಾಸುರನ

ಪೀಡೆಗೆ ಬೇಸತ್ತು ದೇವತೆಗಳು ಬ್ರಹ್ಮನನ್ನು ಮೊರೆಹೊಕ್ಕರು. ಶಿವನ ಮಗನಾದ ಕಾರ್ತಿಕೇಯನಿಂದ

ಇವನ ಸಂಹಾರವಾಗುವುದು. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಶಿವ ಪಾರ್ವತಿಯರ ಮಿಲನವಾಗುವಂತೆ ಏರ್ಪಾಡು

ಮಾಡಿರೆಂದು ಅವನು ಹೇಳಿದನು. ದೇವತೆಗಳ ಬಿನ್ನಹ ಮನ್ನಿಸಿ ಮನ್ಮಥನು ಶಿವನ ಮೇಲೆ ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ

ಹೊರಟನು. ಶಿವನು ಇವನನ್ನು ತನ್ನ ಹಣೆಗಣ್ಣಿನಿಂದ ಸುಟ್ಟನು). (ಸ್ಕಾನ್ದ ಮಾಹೇಶ್ವರ ಖಂಡ - ೧೫)

ಉಗ್ರ = ಭಯಂಕರ, ಶಿವನ ಒಂದು ಹೆಸರು

ಶ್ರೀ ರಾಮನ ನೀನೆ = ಶ್ರೀ ರಾಮನು ಹರಿಯ ಅವತಾರವಾದ್ದರಿಂದ, ಶಿವನು ಅವನ ಭಕ್ತನು

(ಕಕ್ಕಾ ೫). ಇದಲ್ಲದೆ ರಾಮಾಯಣದ ಕಥೆಯನ್ನು, ಪಾರ್ವತಿಯ ಅಪೇಕ್ಷೆಯಂತೆ ಪರಮ ಭಕ್ತಿಯಿಂದ

ಶಿವನು ವಿಸ್ತರಿಸಿ ಹೇಳಿದ ವಿವರ, ರಾಮಾಯಣ ಬಾಲಕಾಂಡದಲ್ಲಿದೆ).

ಬಾಲ ಮೃಕಂಡ = (ಮಾರ್ಕಂಡೇಯ) :- ಮೃಕಂಡು ಹಾಗು ಮನಸ್ವಿನಿಯರ ಮಗ ಮಾರ್ಕಂಡೇಯ.

ಇವನು ಅಲ್ಪಾಯುವಾಗಿಯೇ ಹುಟ್ಟಿದುದರಿಂದ, ಶಿವನನ್ನು ತಪಸ್ಸಿನಿಂದ ಮೆಚ್ಚಿಸಿ ೧೪ ಕಲ್ಪಗಳ

ವರೆಗಿನ ಧೀರ್ಘಯುಷ್ಯವನ್ನು ಪಡೆದನು. ಇವನ ಅಲ್ಪಾಯುಷ್ಯ ತೀರಿದಾಗ ಕರೆಯಲು ಬಂದ ಯಮನನ್ನು ಶಿವನು ಹಿಂದಕ್ಕಟ್ಟುತ್ತಾನೆ.

ನೀಲಕಂಠ = ಶಿವ.

ಶೂಲಪಾಣಿ = ತ್ರಿಶೂಲ ಕೈಯಲ್ಲಿದ್ದವ, ಶಿವ

ವಾಲಾಯ = ವಲಯ, ಪ್ರದೇಶ

ಉರಗ = ಹಾವು, ಸರ್ಪ, ಶೇಷ, ಕಾಳಿಂಗ

ಕಪಾಲ = ತಲೆ ಬುರುಡೆ

ಕಾಲಕೂಟ = ಘೋರವಾದ ವಿಷ. ಸಮುದ್ರ ಮಥನದಲ್ಲಿ ಉತ್ಪತ್ತಿಯಾದ ಈ ವಿಷವನ್ನು ಶಿವನು ಕುಡಿದು ಗಂಟಲಲ್ಲಿ ಇಟ್ಟುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ. ವಿಶ್ವವನ್ನು ಈ ವಿಷಾದ ಆಪತ್ತಿನಿಂದ ರಕ್ಷಿಸುತ್ತಾನೆ. ಅವನ ಗಂಟೆಲು ನೀಲ ವರ್ಣ ವಾಗುತ್ತದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಶಿವನಿಗೆ ನೀಲಕಂಠನೆಂದು ಹೆಸರು ಬಂದದ್ದು.

ಕಪಾಲವ ನೀನೆ = ಬ್ರಹ್ಮನು ಶಿವನನ್ನು ನಿಂದಿಸಿದುದರಿಂದ, ಶಿವನು ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಐದನೆಯ ತಲೆ (ಕಪಾಲ) ಯನ್ನು ಚಿವುಟೆಲು, ಅದು ಅವನ ಕೈಗೆ ಅಂಟಿಕೊಂಡಿತು. ಅದರೊಂದಿಗೆ ಶಿವನು ಭೈರವ ರೂಪದಿಂದ ಭಿಕ್ಷಾಟನೆ ಮಾಡುತ್ತಾ ತಿರುಗಿದನು. ಕೊನೆಗೆ ಕಾಶಿ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನ ಮಾಡಲು ಅದು ಕಳಚಿತು.

ದಿಗಂಬರ = ಬರಿಯ ಬೆತ್ತಲೆ. (ಸ್ವಾಯಂಭೂ ಮನುವಿನ ಯಜ್ಞದ ಕಾಲದಲ್ಲಿ, ತ್ರಿಮೂರ್ತಿಗಳಲ್ಲಿ ಯಾರು ಶ್ರೇಷ್ಠರು ಎಂದು ವಾದ ನಡೆಯಿತು. ಅಲ್ಲಿದ್ದವರು ಇದನ್ನು ನಿರ್ಣಯಿಸಲು ಭೃಗುವಿನ ಕಡೆಗೆ ಒಪ್ಪಿಸಿದರು. ಭೃಗು ಮುನಿಯು ಶಿವನ ಕಡೆಗೆ ಹೋದಾಗ, ನಂದಿ ಅವನನ್ನು ತಡೆದನು. ಶಿವನು ಕ್ರೀಡಾರತನಾಗಿದ್ದುದನ್ನು ನೋಡಿ, ನಿನ್ನ ಲಿಂಗದ ಪೂಜೆಯಷ್ಟೇ ಆಗಲಿ ಎಂದು ಶಾಪ ಕೊಟ್ಟನು.

ಜಾಲ ಮಾಡುವ = ವಂಚನೆ ಮಾಡುವ

ಗೋಪಾಲನೆಂಬ ಪೆಣ್ಣಿಗೆ = ವಿಷ್ಣುವಿನ ಮೋಹಿನಿ ರೂಪಕ್ಕೆ (ನಿನ್ನ ಮೋಹಿನಿ ರೂಪವನ್ನು ನೋಡಬೇಕೆಂಬ ಆಸೆಯಾಗಿದೆಯೆಂದು ವಿಷ್ಣುವಿಗೆ ಶಿವನು ಹೇಳಲು, ಆ ಮೋಹಿನಿ ರೂಪವನ್ನು ಕಂಡು ಶಿವನು ಮರುಳಾದನು

ಕುಂಭಪುರ = ಕುಂಭಕೋಣಂ, ಇದೊಂದು ಪ್ರಮುಖ ಕ್ಷೇತ್ರ. ಕುಂಭೇಶ್ವರ ದೇವಸ್ಥಾನವಿದೆ

ಕುಂಭಪುರ ನಿವಾಸ = ಕುಂಭೇಶ್ವರ

ಕರದಲಿ ವೀಣೆಯ ನುಡಿಸುವವ = ಶಿವನು ಸಂಗೀತ ಹಾಗು ನಾಟ್ಯದ ಅಧಿದೇವತೆ. ರುದ್ರ ವೀಣೆ ಎಂಬ ಇವನ ಹೆಸರಿನ ವೀಣೆಯೊಂದಿದೆ. ಇವನೊಬ್ಬ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಸಂಗೀತಗಾರ. ಇವನ ಹೆಸರು ಸಂಗೀತ ರತ್ನಾಕರದಲ್ಲಿ ಉಲ್ಲೇಖಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿದೆ.

ಉರಗ ಭೂಷಣ = ಸರ್ಪಾಭರಣ, ಶಿವ

ಪರಮ ವೈಷ್ಣವ = ಪರಮ ವಿಷ್ಣು ಭಕ್ತ

ಗರುಡ = ಕಶ್ಯಪ ಮತ್ತು ವಿನುತಾ ಇವರ ಎರಡನೆಯ ಮಗ. ಮಲತಾಯಿಗೆ ದಾಸಿಯಾಗಬೇಕಾಗಿ ಬಂದ ತನ್ನ ತಾಯಿಯನ್ನು, ಅವಳ ವಚನದಂತೆ ಸ್ವರ್ಗದಿಂದ ಅಮೃತ ತಂದು ತಾಯ ಸೆರೆ ಬಿಡಿಸಿದ. ಇವನ ಲೋಕೋತ್ತರ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವನ್ನು ಕಂಡು ಸಂತಸಗೊಂಡ ವಿಷ್ಣು ಗರುಡನಿಗೆ ಸುಪರ್ಣ ಎಂಬ ಹೆಸರನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ತನ್ನ ವಾಹನವನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡನು. ಅಲ್ಲದೆ ತನ್ನ ಧ್ವಜ ಚಿಹ್ನವನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಂಡನು.

ಗರುಡಗಮನ = ವಿಷ್ಣು

Classification: Keerthane

Ankita: sri purandara vittalala

Location: Kumbhakonam, TN. Kumbheshwara Temple is there.

Category: Shiva Stuti

Group Words: shiva, Vishnu, brahma, Parvati, kapala, veene, uraga, garuda, rama, amruta, nandi

Pravachana: NA

Explanation: NA